

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว

ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๘

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๕๘

วันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

ประเด็นวินิจฉัย ตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยกบรรดาคำร้องไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่ และหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้ละเลยหรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๔ ต่อมา มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินกิจการพรรคการเมืองการเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง เพื่อให้การดำเนินกิจการพรรคการเมืองเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยมาตรา ๔๒

วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึง แก่สิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน และวรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายใน ระยะเวลาที่กำหนดถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น ส่วนมาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน เดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณี ที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ตามมาตรา ๘๓ และห้ามผู้ซึ่ง เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป ตามมาตรา ๘๗ ส่วนการเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคนั้น มาตรา ๘๘ บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุ ตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหาร พรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

ประเด็นเบื้องต้นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องขอด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง หรือไม่

แต่ก่อนที่จะวินิจฉัยประเด็นเบื้องต้นนี้ มีข้อที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า การยื่นคำร้องของผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยขอด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ในระหว่างที่คำร้องนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยข้อ ๑ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ ข้อ ๔ ศาลทั้งหลายคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมายและประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และข้อ ๕ องค์กรอิสระ และองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ต่อมา มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป ข้อ ๒ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้ต่อเนื่องต่อไป โดยมีได้สะดุดลงจนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุม หรือดำเนินการใด ๆ ในทางการเมือง และการดำเนินการเพื่อการจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมืองให้ระงับไว้เป็นการชั่วคราว รวมทั้งให้ระงับการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวด้วย ในกรณีข้อสงสัยให้หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อ ๔ ให้บรรดาคำร้อง สำนวน อรรถคดี หรือการใดที่ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือศาลก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองและศาลยังคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและวินิจฉัยต่อไป สำหรับคำร้องนี้เป็นการใดที่ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ตามนัยของประกาศ

คณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยังคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและวินิจฉัยต่อไปได้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคำสั่งของหัวหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ จนถึงวันที่คณะรัฐมนตรีเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าจะประกาศหรือสั่งให้มีผลบังคับในทางรัฐธรรมนูญ ในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ ให้ประกาศหรือคำสั่งตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้น ไม่ว่าจะกระทำก่อนหรือหลังวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นประกาศหรือคำสั่งหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเป็นที่สุด และให้ประกาศหรือคำสั่งดังกล่าวที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก จึงเห็นได้ว่าคำร้องนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีอำนาจดำเนินการต่อไปได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ และวรรคสอง บัญญัติให้การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายดังกล่าวให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อวรรคหนึ่งหรือรัฐธรรมนูญนี้ กรณีตามคำร้องนี้ความปรากฏต่อผู้ร้องวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๘ ผู้ร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ จึงเป็นการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง จึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า มีเหตุยบุพการผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ พรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนตามมาตรา ๘๑ จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ผู้ร้องเห็นชอบอนุมัติแผนการดำเนินงานของพรรคผู้ถูกร้องประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๙ โครงการ เป็นเงิน ๗๒๘,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนสองหมื่นแปดพันบาทถ้วน) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออนเงินให้แก่พรรคผู้ถูกร้อง ๔ งวด งวดที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ จำนวน ๔๔๓,๘๑๐ บาท (สี่แสนสี่หมื่นสามพันแปดร้อยสิบบาทถ้วน) งวดที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๙๔,๗๓๐ บาท (เก้าหมื่นสี่พันเจ็ดร้อยสามสิบบาทถ้วน) งวดที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๙๔,๗๓๐ บาท (เก้าหมื่นสี่พันเจ็ดร้อยสามสิบบาทถ้วน) และงวดที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๙๔,๗๓๐ บาท (เก้าหมื่นสี่พันเจ็ดร้อยสามสิบบาทถ้วน) และพรรคผู้ถูกร้องได้รับเงินแล้วปรากฏตามสำเนาใบเสร็จรับเงินพรรคดำรงไทย เลขที่ ๐๐๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เลขที่ ๐๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เลขที่ ๐๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และเลขที่ ๐๐๔/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ตามลำดับ ต่อมาพรรคผู้ถูกร้องมีหนังสือที่ ดท ๐๒ (๒๕๕๙)/๐๐๒ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๗ รายงานเงินคงเหลือที่ได้รับจัดสรรตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พร้อมทั้งโอนเงินคงเหลือและดอกเบี้ยส่งคืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒,๕๒๘.๑๖ บาท (สองพันห้าร้อยยี่สิบแปดบาทสิบหกสตางค์)

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๔๐๒/ว ๕๐๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗ แจ้งให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องมีหนังสือที่ ดท ๐๒ (๒๕๕๙)/๐๐๙ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ (ที่ถูกต้องคือ พ.ศ. ๒๕๕๗) ส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบแล้วพบว่าพรรคผู้ถูกร้องจัดส่งเพียงแบบรายงานการใช้จ่ายเงินแต่ไม่ได้ส่งเอกสาร

หลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ร้องจึงมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๕๙๙๐ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ แจ้งให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับหนังสือพรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงโดยไม่มีเหตุอันสมควร

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่าได้รายงานเงินเหลือจ่ายและส่งคืนพร้อมดอกเบี้ยและส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ พร้อมงดดอกเบี้ยให้ผู้ร้อง แต่ค่าใช้จ่ายนั้นต้องได้รับการรับรองจากที่ประชุมใหญ่ซึ่งจะมีการประชุมวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๗ ในระหว่างนี้เกิดวิกฤติทางการเมืองและปรากฏว่ากลุ่ม กปปส. เข้ายึดศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ฯ ซึ่งเป็นที่ตั้งของผู้ร้อง เมื่อมีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ ข้อ ๒ ประกาศให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับต่อไป และในวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องจึงส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินตามหนังสือที่ ดท ๐๒ (๒๕๕๙)/๐๒๒ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ พร้อมส่งเอกสารประกอบงบการเงินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๗ พร้อมทั้งอ้างส่งสำเนาใบตอบรับไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) และสำเนาใบเสร็จรับเงินค่าไปรษณีย์ในการจัดส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้องไปยังที่ทำการของผู้ร้อง รวม ๔ ฉบับ ซึ่งในประเด็นนี้ผู้ร้องตรวจสอบแล้วเป็นการส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินตามมาตรา ๔๗ ส่วนเอกสารประกอบหลักฐานการใช้จ่ายเงินตามมาตรา ๘๒ นั้น มิได้กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องรับรองการใช้จ่ายเงินที่ได้รับสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด และที่ทำการของผู้ร้องเปิดทำการตามปกติ มิได้ถูกปิดล้อมหรือเกิดเหตุการณ์วุ่นวายตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างจนถึงขนาดที่ผู้ถูกร้องไม่อาจติดต่อประสานผู้ร้องได้ไม่ว่าจะทางไปรษณีย์หรือทางโทรสาร ซึ่งพรรคการเมืองต่าง ๆ ยังสามารถส่งเอกสารได้ตามปกติ ผู้ร้องได้อ้างส่งสำเนาเอกสารการลงรับหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งระหว่างวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปและให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม และมาตรา ๘๗ วรรคสอง บัญญัติให้การรายงานการใช้จ่ายเงินและการลงรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่าย ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดซึ่งได้ประกาศไว้ในประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๓๘ ที่กำหนดให้พรรคการเมืองใช้จ่ายเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ที่ได้รับอนุมัติและต้องมีหลักฐานการเบิกจ่ายเงินทุกรายการ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และข้อ ๕๔ วรรคหนึ่ง กำหนดให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการการจัดสรรเงินสนับสนุนและการเบิกจ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่จะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด พร้อมสำเนาหลักฐานการจ่ายเงินที่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่หัวหน้าพรรคการเมืองมอบหมายเป็นหนังสือและเหรียญพรรคการเมืองลงนามรับรองสำเนาถูกต้องทุกแผ่น จึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการการควบคุมการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง เพื่อให้มีการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและพรรคการเมืองมีหน้าที่โดยตรงที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพร้อมสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงโดยไม่มีเหตุอันสมควร การกระทำของผู้ถูกร้องจึงเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๘๒ มีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ วรรคสอง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า หากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่พรรคการเมืองต้องถูกยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา ๘๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้อำนาจ ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหาร พรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป การที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคดำรงไทย ฉบับลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๗ คน และฉบับลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ จำนวน ๑๐ คน จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการ บริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนด ห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไปนั้นไม่เห็นพ้องด้วย เนื่องจากขณะมีการกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรค ตามมาตรา ๘๒ นั้นอยู่ภายใต้การดำเนินการของคณะกรรมการบริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียน พรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคดำรงไทย ฉบับลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ และต่อมา นายโชติพัฒน์ สุกฤดีเชิดชู ลาออกจากสมาชิกพรรคดำรงไทย ตามหนังสือลาออกลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ เป็นเหตุให้นายโชติพัฒน์ สุกฤดีเชิดชู หัวหน้าพรรคดำรงไทย และคณะกรรมการบริหารพรรคที่เหลืออยู่พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามข้อบังคับพรรค (ฉบับที่ ๓) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๒ (๓) และ (๖) ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคดำรงไทย ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

คณะกรรมการบริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองฉบับลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖
จึงเป็นผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคที่อยู่ในบังคับของมาตรา ๘๗

ส่วนกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน
มาตรา ๘๒ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง
ผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำที่ฝ่าฝืนดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง
หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง
และกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ ซึ่งหัวหน้า
พรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่อยู่ในบังคับมาตรานี้ได้แก่ หัวหน้าพรรคและกรรมการ
บริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ
บริหารพรรคดำรงไทย ฉบับลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่า ให้ยุบพรรคดำรงไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่ง
เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่
หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่
อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไปและให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ
หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคดำรงไทย ฉบับลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖
มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ และมาตรา ๘๘

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ